

Luther Heraut

Maandblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente
te 's-Gravenhage

138e jaargang
no. 11
November 2023

Flessenpost van Luther

En daar hingen ze: de 95 flessen vanuit heel luthers Nederland. Op Terschelling tijdens het Inspiratiefestival. Met daarin allerlei wensen om de wereld een beetje mooier te maken. Mascha de Haan was erbij en raakte zeker geïnspireerd. Over twee jaar is er weer zo'n festival. Wie weet met hoeveel Haagse lutheranen we er dan zijn...

<i>Stagiaire Judith</i>	<i>Van de Kerkrentmeesters</i>	<i>Wie komt WenO-en?</i>	<i>Young Info</i>
Pag. 4	Pag. 5-6	Pag. 11	Pag. 16

Inhoudsopgave

Pastoralia	2
Uit de gemeente	3
Rondom de zondag	8
Door de week heen	10
In de stad en verder...	12
Young Info	14
Overzicht diensten	16

Pastoralia

Beste mensen,

De oorlog in Israël grijpt ons allen naar de keel en leidt ook in Nederland tot heftige controverses, althans op de media wordt je gauw in de ene of andere hoek gezet. En dat doet zeer. Maar kennelijk is dat dan toch weer makkelijker dan te erkennen dat we op dit moment de weg naar vrede niet weten en dat ons dat raakt. Zelf vind ik het belangrijk om het bestaansrecht van de staat Israël te blijven erkennen en oog te hebben voor de verdrukking van de Palestijnen en de onrechtmatigheid van de bezetting en kolonisering van de Westelijke Jordaanoever. Maar ondertussen speelt er nog zo veel meer! Het wekelijks vredesgebed in onze kerk op dinsdag om half zes gaat door. Het doet mij goed om daarbij te zijn. Wilt u met ons meebidden, in de kerk of thuis?

Op 31 oktober was het Hervormingsdag. De hele maand zullen we extra stilstaan bij wat dat voor ons betekent. Zondag 29 oktober vierden we Hervormingsdag samen met de Lukaskerk. We vierden natuurlijk niet de breuk binnen de kerk, maar de herontdekking van het belang van de bijbel, de genade en het geloof en de bewogen inzet van Luther. We genoten van de cantate *Der Herr is bei mir* van Buxtehude, uitgevoerd door onze eigen cantorij onder leiding van Monique Schendelaar-de Graaf. 's Middags traden Thomas de Bres en Joris van Haaften op met hun voorstelling over de cellosuites van Bach. In de voorstelling gingen zij op onderzoek naar wat Bach inspireerde tot het componeren van de cellosuites, zijn zoektocht naar vrijheid, zijn turbulente leven in een turbulente tijd en hoe Luther een levenslange inspiratiebron voor hem was. Met veel muziek. Er gaat vanwege Hervormingsdag weer een groet naar onze partnergemeente in Kusu Kusu Sereh. Op 31 oktober zelf hielden we heel luthers een Tischrede. Dat wil zeggen samen aan tafel in gesprek over het thema van de dertiende Assemblée van de Lutherse Wereld Federatie in het Poolse Krakau: één lichaam, één geest, één hoop (Efeziërs 4:4). Mirthe en Mascha - twee van de drie Haagse deelnemers aan de afgelopen Luther Summer School die in Krakau verbleven - vertelden ons vanuit hun eigen ervaringen en gingen met ons in gesprek. De collectie postzegels rond het thema 'Reformatie' (inclusief Luther), uit de collectie van Jaap Heins was te zien.

Op 9 en 22 november organiseren we twee thema-avonden samen met LUX rond het thema van ons beleidsplan: Door genade bewogen.

Op 9 november zal Barbara Zwaan ons in een workshop kennis laten maken met geweldloze communicatie. Het is een methode ontwikkeld door Marshall Rosenberg (1934-2015) waarbij je je kwaadheid heel serieus mag nemen, maar ook heel goed kijkt naar het verlangen of het gevoel wat daar achter zit, bij jezelf en de ander en zo proberen een stap verder te komen. Bijzonder relevant in deze tijd. Op 22 november komt Richard Korver naar onze kerk. Korver is vooral bekend als advocaat van slachtoffers van ernstige misdrijven. In de kerk leven wij van genade en vergeving. We kunnen niet anders, maar wat kan de rol van vergeving zijn in het strafrecht? Hoe doe je daders en slachtoffers recht?

Op 5 november hebben we oogstdienst. We staan stil bij onze dankbaarheid. In deze viering zijn we extra genodigd om houdbaar eten en andere spullen mee te nemen voor onze gezamenlijke voedselbank in de Lukaskerk.

Op deze plek heet ik Judith van den Heuvel welkom. Van 29 oktober tot en met 10 december loopt zij stage in onze gemeente en de Lukaskerk als predikant in opleiding. Elders in deze Luther Heraut stelt zij zich voor. Op 12 november zal zij samen met mij voorgaan in de Avondmaalsdienst en u zult haar ook op andere plekken tegenkomen.

Op 19 november is de Ouderendienst 's middags in de Lukaskerk. We zijn heel blij dat de Spaans-talige kerk St Juan bereid was om die zondagmiddag hun dienst naar het eind van de middag te verschuiven.

Op 26 november, eeuwigheidszondag zullen we de namen noemen van de mensen uit onze geloofsgemeenschap die afgelopen jaar overleden zijn. De cantorij Maarten Luther zingt. Als u wil dat de naam van een geliefde naaste of familielid wordt genoemd die geen lid is van onze kerk, kunt u die naam en geboorte- en sterfdatum mailen naar ds. Erwin de Fouw. Graag voor 21 november. Natuurlijk is er tijdens die viering voor iedereen gelegenheid om in stilte een kaars aan te steken voor de mensen die een licht in ons leven waren en nog altijd zijn. Op eeuwigheidszondag vieren we Gods blijvende trouw aan de levenden en zij die overleden zijn.

Vorige maand konden twee activiteiten niet doorgaan, omdat er te weinig opgaves waren. Soms blijkt dat mensen wel interesse hadden, maar er even niet aan hadden gedacht. Het is een groot goed dat onze activiteiten open staan ook voor wie zich niet opgeeft. Maar we worden langzamerhand steeds kleiner en op zeker moment moeten we de beslissing nemen of we iets wel of niet door laten gaan. Het wordt daarom steeds belangrijker om u wel tijdig op te geven. Bij voorbaat dank!

Na een heerlijk warme nazomer is de herfst begonnen. In de laatste maand van het kerkelijk jaar denk ik aan dit gedicht van Rainer Maria Rilke (1875-1926).

*Bladeren vallen, vallen van daarginds
alsof verre tuinen verwelken in de hemel ;
zij vallen met afwijzende gebaren.*

*En in de nachten vervalt de zware aarde
uit alle sterren in eenzaamheid.*

*Wij vallen allemaal. Deze hand hier valt.
En zie de anderen: het is in allen.*

*En toch is er Een, die al dit vallen
oneindig zachtjes in zijn handen houdt.*

*Vrede en alle goeds! Hartelijke groet,
mede namens ds. Erwin de Fouw
en de kerkenraad,
ds. Jannet van der Spek*

Beste mensen,

Met de verkoop van mijn creakaarten heb ik wederom dankzij u, een mooi bedrag opgehaald voor het goede doel, namelijk € 100,- voor het Jeugdkamp en € 200,- voor ons prachtige orgel. Hartelijk dank voor uw steun en hoop op uw blijvende enthousiasme.

Met groeten van Miny Winkelman

Op 19 mei 2024 in de Lutherse Kerk de LuLu Pinksterviering. De Lukaskerk stelt voor om de week van de eenheid van gebed (die officieel in januari plaats vindt en waarbij kerkgenootschappen elkaar opzoeken) te combineren met de Pinksterviering. Ouderlingen en predikanten stellen voor dit idee over te nemen en hiervoor alle buurtkerken rondom LuLu uit te nodigen. De kerkenraad stemt in met het voorstel om de week van eenheid van gebed niet in januari te houden, maar te combineren met de Pinksterviering en de buurtkerken rondom LuLu uit te nodigen.

Loes Klijn, secretaris

Uit de gemeente

De kerkenraad vergaderde

In de oktobervergadering bespreekt de kerkenraad het concept beleggingsstatuut van Kerkrentmeesters. Het statuut wordt vastgesteld in de novembervergadering.

De kerkenraad stemt in met het voorstel van de predikanten en Ouderlingen om de gang van zaken in de dienst op Eeuwigheidszondag iets anders te organiseren. De predikant leest alle namen van de overledenen van het afgelopen jaar (en de aangedragen namen door gemeenteleden die om andere redenen genoemd mogen worden) achter elkaar op met de volledige naam, datum van overlijden en leeftijd en op volgorde van datum van overlijden. Aansluitend wordt iedereen uitgenodigd een kaars aan te steken op de kaarsentafel. Zowel voor hen die genoemd zijn als voor wie in ons hart leeft en niet hardop genoemd is. Afsluitend nog een kaars voor de niet genoemden. Te evalueren in de gemeentevergadering van 21 januari 2024.

In het voorjaar wordt altijd een bloemendienst gehouden. Nu krijgen door het jaar heen gemeenteleden die zorg en aandacht nodig hebben bloemen uit de kerk, waardoor bloemen uit een bloemendienst lastiger te bestemmen zijn. Predikanten en Ouderlingen stellen voor om in 2024 geen bloemendienst te houden en de kerkenraad stemt in met dit voorstel.

DE LUTHER HERAUT voor december 2023 verschijnt op **zaterdag 2 december**.
Kopijsluiting: **vrijdag 24 november 2023**.
Inleveren kopij: digitaal via **lutherheraut@gmail.com** of via het adres van de kerk (*onder vermelding van kopij LH*).
Bij digitale verzending ontvangt u altijd een ontvangstbevestiging. Zo niet, neemt u dan contact op met Mascha de Haan (06-14853009).

Verhuizing, verblijf in ziekenhuis, ziekte of overlijden? Geef het door!

Predikanten en kerkenraadsleden weten niet altijd van ziekte of zorgen, maar willen graag meeleven. Wij zouden graag via Tekenen van Leven met elkaar ons wel en wee delen (uiteraard na overleg met u).
Daarnaast krijgen wij helaas niet vanzelfsprekend door wanneer gemeenteleden verhuizen, in het ziekenhuis terecht komen of komen te overlijden. Wilt u ons zelf deze berichten doorgeven? Dit kan via de mail (elkdenhaag@gmail.com) of via ds. Jannet van der Spek en ds. Erwin de Fouw (met name bij ziekenhuisverblijf of overlijden).

Uit de Diaconie

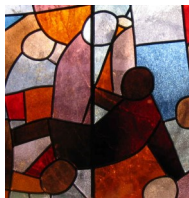
De wereld staat in brand. De oorlog in Oekraïne is nog in volle gang, maar wordt inmiddels overschaduwd door de oorlog tussen Israël en Hamas. Daar vallen vele onschuldige slachtoffers en zien we met verbijstering hoe mensen elkaar naar het leven staan. Er wordt hierover, vooral achter de schermen, onderhandeld. Het mondjesmaat toestaan van hulpkonvoeien geeft een sprankje hoop, maar we realiseren ons dat het een druppel op een gloeiende plaat is. Heb uw naaste lief is hier ver te zoeken. Wij vragen ons, als Diaconie, vertwijfeld af wat wij kunnen doen, kunnen betekenen. We willen niet alleen toeschouwer zijn van de journaals en actualiteitenprogramma's die hierover berichten. Zondag 29 oktober collecteerden we voor de PAX Vredesweek. Hun streven is een wereld vol vrede. Zij geloven dat met geweldloos verzet en oprechte ontmoetingen tussen mensen conflicten kunnen worden voorkomen. Daar kunnen de strijdende partijen nog iets van leren. Op de eerste zondag van december staat een collecte voor Stichting Prelude op het rooster. Deze zet zich in om kinderen en jongeren in het Midden-Oosten, voornamelijk in Palestina en Israël, samen te brengen door middel van creatieve activiteiten. Hoe mooi zou het zijn, wanneer deze stichting het werk voort zou kunnen zetten, omdat Palestijnen en Israëli dan inmiddels weer vreedzaam met elkaar zouden leven. Dit is waarschijnlijk wensdenken, maar we mogen de moed niet verliezen. We mogen niet ophouden het vredesgebed te bidden, want wij moeten het geloof in vreedzame samenleving nooit opgeven.

*Een hartelijke groet vanuit de Diaconie,
Nicolette Faber-Wittenberg*

Van de ouderlingen

Wat een woelige wereld waar we ons in bevinden. Misschien dat elke generatie dat wel kan zeggen, maar er zijn veel sombere ontwikkelingen op dit moment. De noden van de wereld, soms over de drempel in onze kerk. Een kerk in de binnenstad waar de deuren openstaan, dan word je gedwongen om van je stoel af te komen en iets te doen. Zelf vind ik de Lukaskerk daar een prachtig voorbeeld van, hoe kerk te zijn verbonden met de niet-kerkgangers om het huis van God heen. Barmhartigheid en door genade bewogen, niet alleen naar de eigen gemeente maar naar de wereld toe. Eerlijk gezegd vind ik dat vanuit onze kerk soms wat lastiger naar de buitenwereld toe. Tradities lijken soms wat in de weg te staan en we zijn natuurlijk ook een kleine gemeente. In lijn met ons beleidsplan proberen we te doen wat we kunnen zonder elkaar te overvragen. De vraag vanuit de wereld zal alleen maar groter worden, het is mijns inziens essentieel dat we telkens weer over een antwoord blijven nadenken. Graag gaan we daarover ook met u in gesprek, tot snel hopelijk!

Mirthe Mulders

26 november - Eeuwigheidszondag

Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar noemen wij de namen van onze gemeenteleden die in het afgelopen jaar zijn overleden en steken voor ieder van hen een kaars aan. Ook voor hen wier naam wij niet kennen, maar die gemist worden door leden van onze gemeente, ontsteken wij het licht van Christus. Wij denken aan mensen die al langer geleden zijn overleden, omdat een datum of jaartal ons daartoe aanzet; omdat zij nooit echt uit onze gedachten zijn. Voor hen kan er een kaars worden aangestoken. Wilt u dat op zondag 26 november de naam genoemd wordt van degene die u wilt gedenken in de kring van onze gemeente? Geef dat door aan ds. Erwin de Fouw.

Lieve mensen,

Mijn naam is Judith van den Heuvel. Ik ben 22 jaar en studeer voor gemeentepredikant en geestelijk verzorger aan de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen. Naast mijn studie vind ik het leuk om te koken en speel ik dwarsfluit en saxofoon. Hoewel ik een eigen studio heb in Groningen, ben ik in het weekend vaak te vinden in mijn ouderlijk huis in Bergambacht. Binnenkort mag ik stage lopen onder de begeleiding van ds. Jannet van der Spek. Ik loop daarom zowel mee in jullie gemeente, als in de Lukaskerk. Mijn stageperiode is opgedeeld in twee blokken van zes weken. Ze loopt van 30 oktober tot 9 december en van 8 april tot 25 mei. Het lijkt me leuk kennis te maken met de gemeente als geheel, maar ook om u persoonlijk te ontmoeten. Ik kijk uit naar een mooie stage.
Judith van den Heuvel
Mobiel: 06-38343486
Mail: j.vanden.heuvel@pthu.nl

Een terug- en vooruitblik van uw Kerkrentmeesters

Wij schreven als kerkrentmeesters al eens dat er soms zichtbaar, maar ook ongezien dingen gebeuren. Het werk van uw kerkrentmeesters blijft daardoor veranderlijk en soms verrassingen opleveren! Een terugblik en een blik vooruit.

Het werk van de kerk kan alleen maar voortgaan als er voldoende middelen beschikbaar zijn. Uitgangspunt is tot nu toe dat de lopende kosten zoals energie en water, vergoeding predikanten, en de salariskosten organist, cantor en koster worden betaald uit de inkomsten van de leden, subsidies vanuit onze fondsen en de exploitatie door verhuur. Tussen die bronnen zit een soort balans. De subsidies uit eigen fondsen zijn met dank aan de bestuurders in gelijke tred gebleven met de ontwikkelingen, de verhuurinkomsten waren door de Corona periode sterk afgenomen, maar zijn inmiddels weer op de goede weg terug. De enige bron die ons zorgen baart, is het bedrag dat de gemeenteleden beschikbaar stellen; dit is in de afgelopen jaren al van voor de Coronatijd aan het dalen. Dat baart zorgen. Sinds de ophefing van de ELG Leiden en het volledig opgaan van die gemeente in de ELG Den Haag, is er van de kant van de Leidse leden nauwelijks aandacht voor de gemeente. Zeker in het begin is er een poging gedaan om iedereen te benaderen op de bekende adressen, maar dit heeft weinig concreets opgeleverd. Overigens is duidelijk dat sommigen de weg wèl weten te vinden en onze predikanten benaderen. Hoe dit probleem verder op te lossen, wordt in de komende periode in een breder verband besproken.

Overigens krijgt u eenmaal per jaar van de Kerkrentmeesters een schrijven om u te herinneren aan uw kerkelijke bijdrage. De toch ouderwets gevonden term Hoofdgeld is verdwenen, maar het doel van de brief blijft om u te prikkelen eenmalig of periodiek een bedrag op de kerkelijke rekening over te maken. We doen dus hier een beroep op uw aller medewerking voor de instandhouding van de kerk, niet alleen voor de stenen waaruit onze gebouwen zijn opgetrokken maar ook voor onze leden die als levende stenen de gemeente vormen. Zo houden we de kerk en gemeente in stand en blijven de goede werken voortgang vinden. Overigens is de kerk gekwalificeerd als ANBI en daarmee is in voorkomend geval uw bijdrage aftrekbaar via uw aangifte Inkomstenbelasting.

Eén van de grotere ingrepen de laatste periode was het aanleggen van een nieuwe vloerverwarming in de zomer van 2021. Midden in de tweede Corona periode kon de oude, inmiddels lekkende en daardoor zeer onbetrouwbare vloerverwarming uit 1970 vervangen worden. Dat was meteen te merken aan een veel beter gereguleerde temperatuur in de kerkzaal. De temperatuur was zelfs zo gelijkmatig dat Tante Bätz in het najaar begon te kreunen. U begrijpt het: warmte stijgt naar boven en blijft daar hangen! Dat paste ons orgel niet zo. Kort daarna is in ieder geval de basis temperatuur naar beneden bijgesteld.

Voor deze ingreep is vanwege de eenmalige uitgave gebruik gemaakt van de algemene middelen die de kerk nog beschikbaar had.

Begin 2022 werden wij opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne en daarop volgende - en in ieder geval voor onze omgeving geldende - stijging van de energieprijzen toen enkele toevoerlijnen werden afgesloten; iedereen moest daardoor meer gaan betalen voor energie. Ook voor onze kerk gold dat, hoewel wij nog gered werden door een lopend contract tot eind van het jaar 2022. Dat contract loopt via de inkooporganisatie *Energie voor kerken* waarin vele kerken en aanverwante instellingen participeren. Inmiddels is het contract voor twee jaar weer vastgesteld voor een redelijke (zij het hogere) prijs. Om energiekosten te besparen moeten wij dus prudent blijven omgaan met het energiegebruik in ons gebouw. Aangepast stookgedrag vanaf 2022 heeft laten zien dat er 'winst' te behalen is door een lagere temperatuur te kiezen voor alle ruimten, tijdig knoppen terug te draaien als u gebruik maakt van de nevenruimten, en met een trui of vest aan in de koudere jaargetijden naar de kerk te komen. Bovendien heeft onze onvolprezen Henk Baaima voor dekentjes gezorgd die u als extra kunt omslaan als u het door stil te zitten toch koud krijgt. De dekentjes liggen in het koude seizoen bij de ingang. Wilt u deze na gebruik weer opvouwen en terugleggen? Door de energieproblematiek is er veel aandacht voor verduurzaming. Nu is dat voor een historisch gebouw als het onze, niet altijd even makkelijk te realiseren. Zonnepanelen zouden kunnen helpen, maar ons dak kent zijn zwakten en Monumentenzorg maakt zich daarover zorgen. Nieuwere modellen zijn minder zwaar maar dan kan nog niet het hele dak worden vol gelegd want dan worden de panelen zichtbaar, en dat mag dan weer niet. Om een ander historisch pand aan te wijzen: Huis ten Bosch met name de Koning, heeft een verzoek gedaan tot plaatsing maar dat werd direct afgewezen omdat de zichtbaarheid daar te veel het historisch aanzicht stoort. Voor Paleis Noordeinde is er naar een oplossing gezocht die zich richt op de binnenkant van de bedaking. De plaatsing daar is nog niet gerealiseerd. KRM blijft met de instanties kijken naar een redelijke oplossing. Overigens is daar nog bijgekomen de problematiek van het terugleveren van teveel energie van eigen dak nu de energie-maatschappijen daarover geen vergoeding meer (willen) geven of zelfs teruglevering niet meer willen toestaan. De gesprekken gaan hier dus verder.

Wel is er met de gemeente overleg over de wens om geheel van het gas af te raken. Voor een kerk als de onze betekent dat overstappen op een andere bron bijvoorbeeld een warmtepomp systeem of aansluiting op een centrale warmwatervoorziening. Dat laatste is voor de gemeente de meest gerede oplossing nu de warmtetransportleiding vanuit Rotterdam naar Den Haag is doorgetrokken. Dit lijkt voor gebouwen in de binnenstad een meer praktische oplossing.

Over verduurzaming is een rapportage ontvangen. Een aantal zaken lijkt simpel op te lossen zoals het beter isoleren van bepaalde ruimten, het tochtvrij maken van deuren. Eén daarvan heeft u al kunnen waarnemen in de gemeentesaal waar de ramen zijn voorzien van een voorzetsel en de deur naar de binnenplaats is aangepast. Ook in de kosterij kunnen door aanpassingen snel resultaten worden bereikt. Een ander praktisch advies is om in winterse omstandigheden in de kerkzaal tijdelijk geen activiteiten te verrichten maar die te verplaatsen naar de zalen in de kosterij; dat is veel knusser en geeft een meer behaaglijk gevoel dan in de kerkzaal. Het regime zoals dat vorige najaar is aangekondigd blijft dus van toepassing.

Een ander punt van zorg is de veiligheid in het gehele complex; enkele jaren terug is een nieuwe alarminstallatie geïnstalleerd; deze is na een recente update weer op orde. Verder zijn er extra (compartimenterings-)deuren geplaatst in de gangen voor en achter. Het omgaan met veiligheid is een zaak die het bestuur van de kerkelijke gemeente aangaat. Daarvoor wordt nu een veiligheidsplan uitgewerkt dat aan de meest recente eisen zal voldoen en daarmee het eerdere plan vervangt. U zult in de komende periode om dat plan heen een aantal proefactiviteiten kunnen opmerken waarin u als gemeenteleden betrokken raakt voor een grote oefening die later wordt gepland. Daarvoor worden nu een aantal vrijwilligers opgeleid zodat er onder alle omstandigheden 'BHV'ers' aanwezig zijn. Dat geldt dus ook voor andere dan de kerkelijke bijeenkomsten en de verhuuravonden. Gelukkig zijn er al enkelen onder ons die het certificaat op zak hebben of hebben herhaald. Anderen komen daar nog bij.

U heeft misschien al gemerkt dat er op zondag één keer in de maand gekosterd wordt door gemeenteleden. Na het vertrek van Nigel Lamb wegens zijn pensionering, is Henk Baaima onze enige koster in betaalde dienst. Hij werkt nu in beginsel vier dagen. Voor voldoende rust op de verschillende dagen, is afgesproken dat hij op zijn werkdagen tussen 12.00 en 14.00 niet aanspreekbaar is. Op maandag en woensdag zijn voor hem 'vrije' dagen; hij vult dan zelf in of hij beschikbaar is voor bijzondere aangelegenheden in de kerk. Wilt u daar rekening mee houden? Overigens zijn er nogal wat sleutelhouders die zonder dat vooraf te melden op de Lutherse Burgwal verschijnen. Zodra er een officiële afspraak is geboekt in de kerkagenda dan is uw aanwezigheid bekend. Maar is dat niet het geval, meldt u zich dan vooraf telefonisch of per mail aan bij onze koster Henk zodat hij weet dat er iemand in het gebouw is. Anders stuurt hij misschien bij vermeende onraad Pello op u af! Als u na afloop zich afmeldt bij hem dan is bij het afsluiten het dan niet nodig het hele gebouw te controleren. De voordeur van de kosterij moet u daarbij goed sluiten en met uw sleutel het slot omdraaien als u de laatste bent.

U heeft misschien gemerkt dat Henk soms wordt bijgestaan door twee jongemannen die bij toeval bij onze gemeente zijn binnengelopen. Het zijn Denis en Daniel die samen gevlucht zijn uit Rusland vanwege hun geaardheid en de voor hen dreigende situatie die inmiddels in Rusland was ontstaan na de inval in Oekraïne. Zij zitten sinds vorige jaar

zomer in een asielpcedure en hebben recent hun eerste gehoor gehad. In Ter Apel was geen plaats voor het koppel en zo zijn zij ondergebracht in Den Haag. Dennis kwam via het buurtcentrum met Henk Baaima in contact. Denis speelt nu op één van onze piano's, zingt en heeft al van zich laten horen op open monumentendag. Samen met Daniel heeft hij meegewerkt aan de bazaar. Henk is blij dat zij hem helpen met de podiumopbouw. Bovendien zijn beiden kunstzinnig en daarover zullen wij bij gelegenheid verder berichten. Wij hopen natuurlijk van ganser harte dat de asielpcedure voor hen gunstig afloopt en dat zij hun wens om in Den Haag te blijven wonen dan kunnen realiseren. Als er nieuws is dan hoort u dat!

*Uw kerkrentmeesters Ewald Grund, Jolly Valstar,
Helena Axler en Hans Koopman*

Sapioper familiegebedsavond – 26 november

De familie Sapioper organiseert sinds november 2022 één keer per maand een gebedsavond. Het begon klein - met de eigen familie en sinds 2023 kwamen anderen gezinnen en kennissen onze gebedsavonden bijwonen.

Het doel van de gebedsavonden is het samenkomen, het herdenken en het collecteren om de as van papa en mama naar Papua te brengen en daar een mooi gedenkplaats op te bouwen.

Afgelopen 30 april kwam dominee Jannet de gebedsavond leiden en op 26 november 2023 leidt dominee Erwin de gebedsavond.

Hierbij nodigen wij onze broeders en zusters van zowel de Evangelisch-Lutherse gemeente als de Lukasgemeente uit om samen met ons in de Bethelkapel (Thomas Schwenckestraat 28-30 te Den Haag) op 26 november om 19.00 uur.

Wij danken u bij voorbaat voor uw aanwezigheid.

*Liefde in Christus' naam,
Simon P. Sapioper*

Contactadressen

Kosterij: Lutherse Burgwal 7
Koster: Henk Baaima 070-3636610,
kosterij@luthersdenhaag.nl

De kerkenraad

Voorzitter: Mascha de Haan, tel. 06-14853009
Secretaris: Loes Klijn, tel. 06-40630184
elgdenhaag@gmail.com
Ouderlingen: Mascha de Haan, Mirthe Mulders
Kerkrentmeesters: Helena Axler, Jolly Valstar-Vos,
Ewald Grund
Diaconie: Apilena Sapioper, Nicolette
Faber-Wittenberg, Gerard van der Laan

Predikanten

Ds. Jannet van der Spek, tel. 070-4062077
of 06-41728662, jmtvdspek@hetnet.nl
Ds. Erwin de Fouw, tel. 06-20775145,
erwindefouw@telfort.nl

Organist en cantor

Sander van den Houten, organist: 06-25333652,
sandervdhouten@hotmail.com
Monique Schendelaar-de Graaf, cantor:
06-40306231, myschendelaar@gmail.com

Vertrouwenspersonen

Marijke Mootz, 070-3181610
vertrouwensvrouw@pkn-den Haag.nl
Pieter Vos, 070-3181690
vertrouwensman@pkn-den Haag.nl

Swaenesteyn en Swaenehove

Saffier, de organisatie welke de verzorgings-
huizen van voormalige lutherse signatuur
beheert, heeft als geestelijk verzorger Barbara
Heckel voor WoonZorgPark en Swaenehove
(Heiloostraat 296, 2547 KX Den Haag,
070-3084830). In WoonZorgPark Swaenesteyn
(Nieuwendamlaan 1, 2547 JG Den Haag,
070-4487000) is Loes de Jong als geestelijk
verzorger werkzaam.

Seniorenbijeenkomst

Els Pellen, tel. 06-50434300 en
Joke Momberg, tel. 06-22750242

Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk

scmlk070@gmail.com

Orgelcommissie

Contactpersoon: Nico van Stokrom

Kerkkoor Maarten Luther

secretaris: Tanya Gelsema, gelsema@gmail.com
Elke dinsdagavond van 20.00–21.30 uur.

Stichting Wees- en Oudeliedenhuis

Frank Everaarts, tel. 070-3250220

Jour der Senioren

Tijdelijk via ds. Erwin de Fouw

Werkgroep publiciteit

Coördinator: Mascha de Haan
(lutherheraut@gmail.com)
webbeheerder: Mascha en Myrthe de Haan
Leden: Anders van der Meij, Ida Baaima

Coördinatie auto- en taxivervoer

Indien u niet op uw gebruikelijke manier naar de
zondagse eredienst kunt komen, neem contact op
met Henk Baaima (tel. 070-3636610) voor vervoer
per taxi. U kunt van deze mogelijkheid 12 keer per
jaar gebruik maken, tegen betaling uwerzijds van
de kosten van het openbaar vervoer. Schroom niet
om hiervan gebruik te maken.

Diaconale hulp

Algemene informatie via college van diakenen.

Rekeningnummers

- ◆ Evangelisch-Lutherse Gemeente
's-Gravenhage
NL57RABO0373720823
- ◆ Evangelisch-Lutherse Gemeente
's-Gravenhage inz. Verhuur
NL82RABO0373720858
- ◆ Diaconie ELG 's-Gravenhage
NL91INGB0000037958
- ◆ Orgelfonds ELG 's-Gravenhage
NL29INGB0000614866
- ◆ Evangelisch-Lutherse Jeugdraad
NL35RABO0373720831
- ◆ Kampcommissie ELJR 's-Gravenhage
NL17INGB0000124553
- ◆ Penningm. Kerkkoor Maarten Luther
NL70INGB0001917129
- ◆ Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
NL73INGB0006817612

Vertrouwenspersonen

De kerk zien we graag als een plek
waar je veilig bent. De realiteit is
dat hier mensen soms
slachtoffer zijn van pesten,
geweld, machtspeletjes, misbruik.
En juist in de kerk is dat extra
pijnlijk, omdat je het daar niet
verwacht. De Protestantse Kerk
Den Haag werkt daarom aan een cultuur waarin
geen plaats is voor grensoverschrijdend gedrag.
Dat betekent bijvoorbeeld dat elke gemeenschap
binnen de Protestantse Kerk Den Haag zorgt voor
een veilige omgeving, waarin mensen integer met
elkaar omgaan. Er zijn twee onafhankelijke
vertrouwenspersonen aangesteld, die werken onder
geheimhoudingsplicht. Onafhankelijk: dat betekent
dat de vertrouwenspersonen geen lid zijn van een
wijkkerkenraad in Den Haag. Heb je vragen over of
vermoedens van grensoverschrijdend gedrag in
jouw omgeving of heb je er zelf mee te maken?
Je kunt met hen praten, in alle vrijheid en vertrou-
welijkheid. Indien nodig, en als jij dat wilt, brengen
zij je in contact met professionele hulpverleners of
helpen ze om iets wat je ondervonden hebt aan te
kaarten.

De vertrouwenspersonen zijn:

- Marijke Mootz, 070-3181610
vertrouwensvrouw@pkn-den Haag.nl
- Pieter Vos, 070-3181690
vertrouwensman@pkn-den Haag.nl

Rondom de zondag

Opbrengsten van de collecten

De opbrengsten van de collecten van **1 oktober tot en met 15 oktober 2023** met de volgende collectiedoelen waren:

	Contant	pin/bank	totaal
Israëlzondag	€ 149,80	€ 55,00	€ 204,80
Kusu Kusu Sereh	€ 92,20	€ 72,50	€ 164,70
Wereldvoedseldag	€ 89,50	€ 72,00	€ 161,50
Kerk	€ 216,40	-/-	€ 216,40
Onderhoud geb.	€ 56,30	-/-	€ 56,30

Daarnaast ontving de Diaconie een royale gift als bijdrage voor de vervoerskosten (taxi), waarvoor hartelijk dank.

De vieringen van de kerkdiensten kunnen via de livestream worden gevolgd. En wanneer u niet in de kerk bent, kunt u uw bijdrage aan de betreffende doelen of als algemene donatie alsnog via de bank overmaken.

U kunt een collecte ondersteunen door een bijdrage over te maken aan:

- ◇ Ev. Luth. Gem. 's-Gravenhage IBAN: NL57RAB00373720823 onder vermelding van het doel: kerk en onderhoud gebouwen.
- ◇ Diaconie ELG 's-Gravenhage te Den Haag IBAN: NL91INGB0000037958, onder vermelding van het doel of gemiste collecten.

Alle gevers hartelijk dank.

Collectiedoelen

Zondag 5 november – KIA Werelddiaconaat (Moldavië)

Vanwege de grote armoede en werkloosheid in Moldavië werken veel inwoners in het buitenland. Dat betekent dat veel kinderen en ouderen alleen achterblijven. Hoewel kerken maar weinig geld en vrijwilligers hebben, willen ze er voor deze kwetsbare kinderen en ouderen zijn. Moldovan Christian Aid (MCA) ondersteunt kerkelijke gemeenten bij diaconale initiatieven en traint jongeren zodat zij ouderen kunnen helpen. Dit werkt aan twee kanten: zo zijn jong én oud wat minder alleen!

Zondag 12 november - Micro Hydro Project

Vanuit de provincie Papoea Nieuw-Guinea wordt door de kerk initiatieven genomen om de leefsituatie van de mensen te verbeteren. Er is grote behoefte aan schoon drinkwater en elektriciteit. De scholing van jongeren aan een technische school wordt opgenomen om zo zelf de projecten uit te voeren. Freddy Sapioper heeft de leiding bij dit project. Apilena verzorgt de informatie en is de contactpersoon voor de Diaconie.

Zondag 19 november Luther Stichting

De Luther Stichting is opgericht in 1972 met als doel: de bevordering van de kennis van het belijden van de Evangelisch-Lutherse Kerk in Nederland en het ondersteunen van het diasporawerk onder de lutherse minderheidskerken, met name in Oost-Europa. Dit jaar is de actie gericht op het 'creëren van ruimtes en ontmoetingsplaatsen voor jongeren' en is de collecte bestemd voor de

Evangelisch-Lutherse Kerk in Georgië en de Zuidelijke Kaukasus (ELKG). Deze ELKG kent, naast enkele sociale projecten (waaronder thuiszorg en diaconale centra), een levendig jeugdwerk, dat nu in het hele land nauwer moet worden samengebracht en daar is ruimte voor nodig. De volgende projecten worden ondersteund: kerkuitbreiding in Rustavi, de groeiende gemeenschap in Rustavi krijgt een uitbreiding die specifiek zal worden ingezet voor kinder- en jeugdwerk. Recreatiehuis in Kvareli, het eigen huis van de kerk in Kvareli moet grondig worden gerenoveerd. En een speciale kerkbus, met 20 zitplaatsen waardoor vrijetijdsactiviteiten en gemeenschapsuitjes gemakkelijker en goedkoper kunnen worden uitgevoerd. De bus wordt verhuurd wanneer de kerk deze niet nodig heeft, waardoor er werk ontstaat voor één of meerdere chauffeurs.

Zondag 26 november - Stek De Kinderwinkel

De Kinderwinkel is een project van de protestantse wijkgemeente van de Marcuskerk en van Stek – voor stad en kerk. In 1995 werd De Kinderwinkel vanuit de Marcuskerk opgericht. De Kinderwinkel wil dagelijks een veilige thuisplek zijn voor kinderen en tieners in Moerwijk. In de Kinderwinkel werken twee beroepskrachten en ongeveer 40 vrijwilligers uit de wijk en de kerk met elkaar samen. Het is een plek waar kinderen, tieners en hun ouders/verzorgers van verschillende afkomst en met verschillende (geloofs-)overtuigingen elkaar kunnen ontmoeten.

De Kinderwinkel ontwikkelt tal van activiteiten zoals: kinderinloop, tienerinloop, ouder- kind-ochtenden, een tienerrestaurant, huiswerkbegeleiding, muziekprojecten, uitstapjes in de schoolvakanties, een zomervakantie week. Aan het werk van de Kinderwinkel is een project verbonden op de nabijgelegen P. Oosterleeschool: 'de Bank'. Dat betreft de individuele begeleiding van kinderen die in een moeilijke situatie verkeren of gewoon eens vertrouwelijk willen praten.

Zondag 3 december – Prelude

Deze stichting zet zich in om kinderen en jongeren in het Midden-Oosten, voornamelijk in Palestina en Israël, samen te brengen door middel van creatieve activiteiten zoals spel, muziek, theater, kunst, sport en dans. Zij stellen zich tot doel om hoop, positief denken, communicatie, discussie, interactie, samenwerking en sociale ontwikkeling te bevorderen. Dit voor en ten behoeve van mensen wonend in, afkomstig uit, of emotioneel verbonden aan Palestina en/of Israël. Zij richten zich met name op kinderen en tieners, maar sluiten ouderen niet uit.

Regionale kerkenradendag – 8 oktober

Jaarlijks komen kerkenraadsleden van zoveel mogelijk lutherse gemeenten en vierplekken bij elkaar op de landelijke kerkenradendag, georganiseerd door de Evangelisch-Lutherse Synode. Een dag van ontmoeting en bijgepraat worden op landelijke ontwikkelingen. Waardevol en verbindend en het smaakte ons naar meer.

De lutherse gemeente Den Haag besloot daarom de kerkenraden van de lutherse gemeenten in de eigen regio uit te nodigen: Delft, Dordrecht, Gorinchem, Gouda, Rotterdam en Zierikzee. Het idee werd door alle gemeenten enthousiast ontvangen en 8 oktober werd de dag. Helaas moest een aantal mensen wegens ziekte en plotselinge nieuwe prioriteiten verstek laten gaan, maar dat mocht de pret niet drukken.

We vierden met elkaar de eredienst. We voelden ons verbonden in het delen van brood en wijn tijdens het avondmaal. Na de dienst ontstonden direct mooie gesprekken met gemeenteleden uit luthers Den Haag.

Na de lunch maakten we als kerkenraadsleden nader kennis met elkaar. We hoorden van elkaars uitdagingen (een krimpende gemeente, minder ambtsdragers, financiële hoofdbreken), maar hoorden ook waar nieuwe ideeën inspiratie brengen. Die inspiratie zetten we vervolgens om in daden. Voor het Inspiratiefestival op Terschelling maakten we flessen voor de Flessenpost van Luther. Als Luther met zijn 95 stellingen de kerk een beetje mooier wilde maken, hoe kan een lutheraan de wereld een beetje mooier maken? De flessen hebben een mooie plek gekregen op Terschelling en iedere festivalbezoeker heeft ze zien hangen.

We spraken af om begin 2024 te verkennen of we in het najaar elkaar weer kunnen ontmoeten. Welke inhoud we daaraan geven en op welke plek. In eerste instantie weer met de kerkenraden (misschien voltallig en geïnteresseerde gemeenteleden) en wellicht het jaar erop met alle gemeenteleden erbij uitgenodigd. In het voorjaar is er ten slotte de landelijke KR-dag en we willen elkaar niet overvragen.

We kijken terug op een inspirerende bijeenkomst.

Mascha de Haan
Voorzitter kerkenraad

Voorbedenboek

Op de ronde tafel naast de kaarsentafel ligt het voorbedenboek. Hierin kunt u uw gebedsintentie schrijven of de naam voor wie gebeden mag worden. Predikanten en kerkenraadslid van dienst kijken op zondag of er voorbeden gedaan kunnen worden voor hen die in dit boek staan. Maak er dus zeker gebruik van of spreek voor de dienst (mogelijk zelfs eerder in de week) de dienstdoende predikant aan met uw verzoek tot voorbeden.

Mascha de Haan, ouderling

Oogstdienst

Op zondag 5 november verheugen we ons over wat de oogst ons brengt. We delen in deze vreugde en nemen houdbare etenswaren en persoonlijke verzorgingsproducten mee naar de kerk. Na afloop van de dienst brengen we dit naar de Voedselbank. Van delen komt meer!

Ouderendienst op 19 november

Dankbaar zijn we dat we op deze zondag de ouderen van de Lukaskerk en onze lutherse gemeente mogen uitnodigen voor deze dienst. We zijn deze keer welkom in de Lukaskerk, Om en Bij 2.

De ouderen krijgen persoonlijk een uitnodigingsbrief. U bent van harte welkom in deze middagdienst waarin ds. Erwin de Fouw voorgaat en wij het Heilig Avondmaal vieren. De dienst begint om 14.30 uur en ons samenzijn eindigt om 16.30 uur. De deur is vanaf 14.00 uur open. Vrijwilligers uit de beide gemeenten assisteren en helpen bij het begeleiden van onze ouderen. Als u wilt mag u ons daarbij helpen. Vele handen maken het werk licht.

Van harte welkom op 19 november in de ouderendienst!

Een hartelijke groet van
Christine Scheurkogel van de Lukaskerk
Sara de Weerd van de lutherse gemeente

Door de week heen

De seniorenkring in november

In november komen we bij elkaar op dinsdag 7 en dinsdag 21 november. Beide middagen zijn spelletjesmiddagen. U bent van harte welkom om 13.15 uur op de Lutherse Burgwal 7.

En we kijken alvast vooruit naar de maand december. Op dinsdag 19 december houden wij weer onze jaarlijkse kerstviering, van 10.30 tot 14.45 uur. Met in de ochtend een gezellig samenzijn, om 12.00 uur een heerlijke lunch en na de lunch de kerstviering met ds. Erwin de Fouw en met muzikale begeleiding door Roelfien Folkersma.

In het decembernummer leest u meer over hoe u zich hiervoor kunt aanmelden. Maar zet u de datum van 19 december vast in uw agenda?

Bent u nog niet eerder bij de kring geweest, maar wilt u graag een keer komen? U bent van harte welkom.

*Met vriendelijk groeten,
namens alle vrijwilligers,
Els Pellen (tel. 06 50434300)*

Proeven en praten - 8 november

Rond de traditionele dankdag nodigt de Groene Lukas u/jou/jullie uit voor een interactieve avond over landbouw en voedsel. We maken daarbij gebruik het materiaal 'Proeven en Praten' ontwikkeld door Kerk in Actie, A Rocha en Micha Zondag (<https://proevenpraten.nl/>). Zij leggen uit: *"Ons voedselsysteem staat onder druk. De wens om veel te produceren tegen lage kosten, vraagt veel van de aarde en van mensen wereldwijd. Het is de vraag hoe we daar mee om moeten gaan. De stikstofcrisis zet het gesprek hierover onder hoogspanning. Kan de kerk een plek zijn waar we nader tot elkaar komen, zonder de waarheid, met bijbehorende scherpe randjes, te omzeilen? Uit deze wens kwam het idee voort om een werkvorm te creëren om met elkaar in gesprek te gaan over ons eten en drinken. Om vervolgens na te denken over wat er nodig is voor een rechtvaardig voedselsysteem dat recht doet aan alles wat leeft."*

'Proeven en Praten' is opgebouwd rond een driegang menu. Per gang is er een geluidsfragment over het voedselsysteem en er zijn vragen voor het gesprek aan tafel. Het gaat over keuzes die we zelf maken als we boodschappen doen, over waarden en dilemma's van boeren in Nederland en over de wereldwijde voedselketen. We hopen op een leerzame avond rond een zeer actueel thema.

Welkom in de Lukaskerk, Om en Bij 2, Den Haag op woensdag 8 november van 18.00-20.00 uur. De avond is gratis, een vrijwillige bijdrage is welkom. In verband met de maaltijd graag aanmelden vóór 7 november via groenelukaskerk@gmail.com

Protest! Maar hoe komen we verder?

Boosheid, protest en polarisatie is er genoeg in de samenleving. Maar kunnen we nog dichterbij elkaar komen in plaats van verder uit elkaar drijven?

Hoe kun je vanuit boosheid en protest komen tot verbinding tussen mensen? Geestelijk verzorger Barbara Zwaan neemt ons mee in geweldloze communicatie. Daarna daagt ze ons uit om zelf aan de slag te gaan in het 'Jakhalzencafé'.

9 november, 20.00-22.00 uur

Lutherse Kerk Den Haag

Toegang: €6,- inclusief koffie/thee/drankje

<https://luxdenhaag.nl/events/protest-maar-hoe-komen-we-verder/>

Richard Korver over recht en vergeven

Advocaat Richard Korver staat bekend om het bijstaan van slachtoffers in de rechtszaal. Hij weet wat de betekenis van een nieuw begin kan zijn. Maar een nieuw begin voor een slachtoffer ziet er anders uit dan voor een dader. Wat is er nodig voor een nieuw begin, en hoe helpt het Nederlands strafrecht daarbij? Kunnen we opnieuw beginnen, ongeacht wie we zijn of wat er is gebeurd? Ofwel, kunnen we genadig omgaan met slachtoffers én daders?

22 november, 20.00-22.00 uur

Lutherse Kerk Den Haag

Toegang: €6,- inclusief koffie/thee/drankje

<https://luxdenhaag.nl/events/richard-korver-over-recht-en-vergeven/>

Proeven & Praten

over ons dagelijks brood

Woensdag, 8 november
18 - 20 uur
Lukaskerk, Om en Bij 2

maaltijd en gesprek
over landbouw en de voedselketen
over dilemma's en keuzes van boeren en consumenten

toegang is gratis, een vrijwillige bijdrage is welkom
aanmelden vóór 7 november: groenelukaskerk@gmail.com

Het gebed moet doorgaan!

Vanwege de Russische invasie in Oekraïne wordt het Citykwartier in de Lutherse Kerk vormgegeven als Vredesgebed. Want het gebed moet doorgaan!

Iedere dinsdag, 17.30 uur

Op dinsdag gaan om 16.00 uur de deuren van de kerk aan de Lutherse Burgwal open. Binnen zijn gastvrouwen en gastheren aanwezig, onder wie één van de voorgangers. Er is koffie en thee en gelegenheid om met de andere aanwezigen en vrijwilligers te spreken. In de stiltehoek kunt u een kaars aansteken en/of een gebedsintentie schrijven in het voorbedenboek. Uw gebedsintentie wordt opgenomen in de voorbeden tijdens het moment van stilte, bezinning en gebed. Om 17.30 uur vindt dit moment plaats. Er wordt een Bijbeltekst gelezen, gevolgd door stilte en voorbeden. En er wordt gezongen.

Vlag bij de Russische ambassade

Er hangt een Oekraïense vlag en mensen zijn uitgenodigd om een uur in te tekenen en bij de vlag te gaan staan:

<https://haagsvredesinitiatief2017.nl/vredesactiviteiten/demonstratie-gaat-door/>

Coventrygebed

Eerste vrijdag van de maand om 13.15 uur op het 'Vredesplein' St. Jacobuskerk, Parkstraat 64A.

Bijbel in gesprek - woensdagmiddag van 15.30 tot uiterlijk 17 uur

Inmiddels heeft zich een vaste kern gevormd die op woensdagmiddag op (on-)regelmatige tijden in de Lukaskerk in gesprek gaat over de bijbeltekst van de zondag daarop. Dat zijn vaak mooie gesprekken! Komend najaar is dat nog op

- 8 en 29 november en
- 13 december.

Van harte welkom, ook als je maar één keer kunt. Leiding en info bij ds. Jannet van der Spek

Leren van Luther: met Luther vieren

Gelet op ons huidige beleidsplan waarin we beschrijven dat we doen wat we kunnen en uitbesteden wat al elders is bedacht, past de cursus Leren van Luther hier helemaal in. Wat een fijn idee om samen met lutheranen uit heel Nederland te kunnen leren!

In de voorgaande edities van de Luther Heraut is de inhoud van de cursus Leren van Luther uitgebreid aan de orde gekomen. Er is zeker nog plaats voor u om deel te nemen. De avonden beginnen om 19.30 uur en we sluiten om 21.00 uur af. 14 december 2023; 11 januari 2024; 1 februari 2024; 15 februari 2024.

Aanmelden en info: lutherheraut@gmail.com.

Wie wil WenO'en?

De Stichting Wees- en Oudeliedenhuis ('WenO') heeft dit jaar weer mooie projecten financieel ondersteund. En we zoeken nieuwe leden. Dus lees vooral even verder!

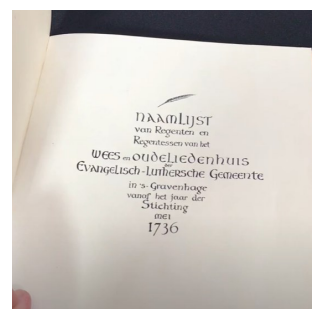
Eerst een klein stukje historie ter opfrissing. WenO is een stichting die gelden beheert, die zijn verkregen uit de verkoop van weeshuizen en bejaardenhuizen die onze gemeente en de gemeente Leiden in het verleden hadden. Dat vermogen is belegd, en met de opbrengst worden projecten voor de jeugd en voor oudere mensen gesteund. De besluiten daarover worden genomen door het College van Regenten en Regentessen. U begrijpt: dat is een term die nog uit de 18e eeuw komt. De historie begint met de oprichting op 6 juni 1733. Dit jaar is € 87.000 verdeeld.

Op basis van een al lang lopende afspraak draagt WenO bij aan de traktementen van de predikanten (dat is een duur woord voor salarissen). Daarmee is een groot deel van de pastorale zorg voor ouderen, maar ook het jeugdwerk, in ieder geval verzekerd. De ouderensoos krijgt traditioneel een gulle bijdrage voor de uitjes, maar ook voor de gewone bijeenkomsten en vieringen van feestdagen. Het Kamp tenslotte krijgt jaarlijks een bijdrage in hun exploitatie. Hiermee is € 44.000 in de eigen gemeente besteed.

Daarnaast is dit voorjaar € 5.000 bijgedragen aan de Stichting Healthcare4Ukraine, een stichting die goederen inzamelt voor weeshuizen en ziekenhuizen in Oekraïne. Eén van onze voormalige kerkenraadsleden is bestuurslid bij deze stichting: wij houden van korte lijnen.

Kerk in Actie onderhoudt namens onze kerk korte lijnen met projecten over de hele wereld. Dit jaar steunt het WenO er vier:

- In Oeganda steunen we al langer een project dat zich richt op kinderen in de kansarme regio Karamoja. Er is veel armoede, en kinderen worden de straat opgestuurd om te bedelen of trekken naar de steden om een beter bestaan te zoeken, en belanden daar vaak op straat. Een consortium van partners werkt sinds 2016 samen om de Karamojong gemeenschap te versterken. Het startpunt ligt bij de Karamojong kinderen die op straat in Kampala leven en werken. Er is veel aandacht voor het versterken van de sociale omgeving van deze kinderen, en voor het herstel van de kracht van gezinnen en lokale gemeenschappen zodat migratie effectief wordt voorkomen. (€ 9.000)

- Zuid-Afrika - Een moestuin voor 400 arme gezinnen waar vaak oma's aan het hoofd staan. Kwazulu Natal is een erg arme provincie in Zuid-Afrika, hiv/aids is hier een gigantisch probleem. In dit project worden arme gezinnen begeleid bij het opzetten en houden van een moestuin. Niet zelden staan oma's aan het hoofd van deze gezinnen, die voor hun kleinkinderen zorgen, omdat hun kinderen aan aids zijn overleden. Er komen zelfs gezinnen voor waar één van de kinderen noodgedwongen als gezinshoofd optreedt. Het project - voor zowel ouderen als kinderen - richt zich op de arme plattelandsgezinnen die zelf verandering willen. Ze worden niet alleen getraind in duurzame landbouwtechnieken, maar leren ook (sociale) vaardigheden die hen op andere gebieden in het leven verder kunnen helpen. (€ 8.000)
- Nepal is één van de landen waar kindhuwelijken nog vaak voorkomen. Ondanks dat kindhuwelijken bij wet verboden zijn wordt jaarlijks 40% van de Nepalese meisjes tussen de 15 en 18 jaar uitgehuwelijkt. Het trouwen op jonge leeftijd heeft ernstige gevolgen zoals ongeplande en vroegrijpe zwangerschappen, hoog aantal moedersterftes, huiselijk geweld, echtscheidingen, polygamie en ongepaste zorg voor kinderen. Jong uitgehuwelijkte meisjes hebben geen toegang tot onderwijs. Ze hebben dus niet de mogelijkheid om een diploma te halen of zich verder te ontwikkelen. We hebben dit project al eerder gesteund, en steunen nu het vervolg dat zich meer op jongens en vaders richt. (€ 9.000)
- In Bolivia steunt WenO een project in Cochabamba, de derde stad van Bolivia met bijna 1,3 miljoen inwoners. Het gaat om een opvanghuis (het enige!) voor meisjes van 12-17 jaar die slachtoffer zijn van seksuele exploitatie. In het opvanghuis Sayari Warmi wordt gezamenlijk gewerkt aan rehabilitatie en reïntegratie. Denk aan het verwerken van trauma's, het verkrijgen van meer veerkracht en bevorderen van eigenwaarde. Tijdens het traject wordt aandacht besteedt aan gezondheid en seksuele voorlichting. De meisjes kunnen ook een vakopleiding volgen. (€ 8.000)

Het laatste project loopt via de Lutherstichting. Het kerkgebouw van de groeiende gemeenschap in Rustavi (Georgië) krijgt een uitbreiding die specifiek zal worden ingezet voor kinder- en jeugdwerk. Dankzij de grote en directe toegang tot de tuin is de uitbouw zeer geschikt voor buurtfeesten en kinderdagen – en voor het 'Vragencafé'. Hier kunnen Georgiërs onder het genot van een kop koffie vragen stellen over het geloof, de Bijbel en het christelijk leven en deze in een ontspannen sfeer bespreken. Het verhuren van de ruimte kan geld opleveren voor de gemeenschap. De gemeenschapsleden zullen de uitbreiding in principe zelf uitvoeren, waardoor alleen materiële kosten gemaakt zullen worden. (€ 4.000)

Al met al een behoorlijke portefeuille aan projecten. De nadruk ligt dit jaar wat meer op de jeugd dan op de oude liederen, maar met hulp is er meer kans dat ze het redden om oude liederen te worden, nietwaar? Alle gekheid op een stokje: we vinden het een mooie mix.

Om die samen te stellen komen we tweemaal per jaar met dat College van Regenten en Regentessen bij elkaar, en hebben we gesprekken over wat we belangrijk vinden en welke projecten onze steun verdienen. Die Regenten en Regentessen zijn natuurlijk gewoon leden van onze gemeente, die zich voor vijf jaar aan het WenO verbinden. Jowien de Klerk, Martijn Momberg en Nico van Stokrom hebben er elk al een aantal termijnen op zitten en maken graag plaats voor nieuwe Regenten en Regentessen. De twee overblijvende zijn Tanya Gelsema en ondergetekende. Natuurlijk zijn in ons bestuur de gebruikelijke taken te verdelen (voorzitten, secretariaat, geld). Daar komen we wel uit. Het zou fijn zijn als er enkele gemeenteleden tot ons College toe willen treden om mee te beslissen over zoveel mooie projecten. Meer weten? Spreek ons eens aan, we horen graag van u.

Frank Everaarts

In de stad en verder...

Herdenking

Op 5 november aanstaande herdenken wij om 13.00 uur mensen die tijdens hun vlucht naar een beter bestaan zijn omgekomen. Wij doen dit, zoals gebruikelijk, op de hoek Hofvijver / Lange Vijverberg.

Dit jaar zullen wij luisteren naar het verhaal van Abdulaal Hussein. Hij is op 17-jarige leeftijd gevlucht uit Soedan. Na zijn verhaal mogen we hem de vragen stellen die we altijd al aan een vluchteling wilde stellen. Ook kunnen er namen genoemd worden van mensen die zijn overleden tijdens hun vlucht of ten gevolge daarvan.

U bent van harte uitgenodigd om bij deze herdenking aanwezig te zijn, en indien een mogelijk een bloem mee te nemen. Mensen die vanuit hun kerkdienst naar de Hofvijver komen, worden gevraagd uit de dienst een bloem en/of groet mee te nemen. Jolien Dekker neemt een bloem mee vanuit de Lutherse Kerk.

**Op deze plek vindt u het overzicht van activiteiten voor de komende maand
Wilt u op de hoogte blijven van nog meer activiteiten, abonneert u zich
op de mail via Teken van leven
(aanmelden via lutherheraut@gmail.com)**

Dinsdag 7 november

Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 10)
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 11)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Woensdag 8 november

Bijbel in gesprek, 15.30 uur (pag. 11)
Proeven en praten, 18.00 uur (pag. 10)

Donderdag 9 november

Lux: door genade bewogen, 20.00 uur
(pag. 11)

Dinsdag 14 november

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 11)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Dinsdag 21 november

Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 10)
Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 11)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Woensdag 22 november

Klokhuis Mozart, 18.40 uur (pag. 14)
Lux: door genade bewogen, 20.00 uur
(pag. 11)

Vrijdag 24 november

Kopijsluiting Luther Heraut (pag. 3)

Zondag 26 november

Gebedsavond familie Sapioper, 19.00 uur
(pag. 6)

Dinsdag 28 november

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 11)
Cantorijrepetitie, 20.00 uur

Woensdag 29 november

Bijbel in gesprek, 15.30 uur (pag. 11)

Zaterdagochtend 2 december:

**vele handen maken licht werk:
wie helpt er mee met het opzetten en
versieren van de kerstboom in de kerk!**

YOUNG - INFO

INFORMATIEBLAD VOOR DE JEUGD

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE "JEUGDRAAD DER EV. LUTH. GEM."

52e jaargang
no. 11
Nov. 2023

Jeugdouderling:

Mascha de Haan
Johan Huizingastraat 17
2552 MB Den Haag
06-14853009
Kruisbesmascha@gmail.com

Penningmeester:

Frank Everaarts
Georges Bizetstraat 81
2551 ZD Den Haag
070-3250220
zipje.zopje@gmail.com

coördinatie Kampwerk:

Sander Dekker
Zaagbekhof 13
2623 MK Delft
0620191413 sander-dekker@live.nl
NL17INGB0000124553

Jeugdcentrum:

Boekhorststraat 8
2512 CR Den Haag
070-3636610
NL35RAB00373720831

Dag kinderen van de kinderkerk!

En.....was het leuk in de herfstvakantie? Buiten en op weg naar school hebben jullie vast de regen en de wind gevoeld. Het wordt al vroeg donker buiten. In deze maand november is er weer van alles te doen in onze kerk. We horen de Bijbelverhalen, praten en spelen daarover. En in de Stadskloostertuin is iets te ontdekken. Hoor maar!

Zondag 5 november horen jullie het verhaal van de tien meisjes die samen onderweg zijn naar een bruiloftsfeest. Ze lopen alvast de bruidegom tegemoet. Vijf van hen waren slim: ze hebben extra olie meegenomen. Stel je voor dat bij het wachten op de bruidegom hun olielamp uitgaat... De andere vijf hebben pech. Omdat ze gauw nog olie moeten kopen, is het feest al begonnen. De deur bleef voor hen dicht.

Zaterdag 11 november zijn jullie met jullie ouders of opa en oma van harte welkom in de Stadskloostertuin om herfstschatten te ontdekken.

Op 12 november gaat het om lef hebben. Als je lef hebt, moed hebt, laat zien dat je durft, kunnen er mooie dingen gebeuren. Nieuwe vrienden maken bijvoorbeeld, iemand een complimentje geven, opkomen voor iemand die iets wil, maar niet kan. Jezus vertelt daarover aan zijn vrienden. Hij vertelt ook dat hij niet altijd bij hen kan blijven, maar dat Hij zal terug komen. Wij moeten elkaar beloven goed voor elkaar te zorgen.

Als je van mensen en van jezelf houdt, houd je ook van God. Van iedereen houden is wel veel en best moeilijk. Dit verhaal horen we op 19 november.

Zondag 26 november noemen we Eeuwigheidszondag. In de dienst met de grote mensen noemen we de namen van de mensen waar we zo van houden en er niet meer zijn, gestorven zijn. We steken daarbij voor hen een kaars aan. Jezus en zijn vrienden staan bij de tempel, de prachtige tempel op een mooie plek. Kon de tempel maar eeuwig bestaan, maar die is in oorlog kapot gegaan. Gebouwen, ook een tempel, kunnen verdwijnen. Kijk naar de bomen. In de winter zie je al knopjes aan de takken. Als je dat ziet weet je dat de zomer komt, mag je denken aan God. Er is iets dat nooit verdwijnt, dat is het woord van God. Wat er ook gebeurt, Hij blijft altijd jullie God. Dat zijn de woorden van Jezus aan zijn vrienden, zijn leerlingen. Wij in de kinderkerk vertellen het door aan jullie.

Groeten van Jolien, Sabine, Sara en de predikanten Erwin en Jannet

Op woensdag 22 november kijk je om 18.40 uur naar het Klokhuis op NPO3. Daar gaat het over Mozart en er zijn opnames in onze kerk gemaakt! Na uitzending is de aflevering terug te kijken via www.hetklokhuis.nl.

Zaterdag 11 november
13:00-16:00 (inloop 12:30)
Stadsklooster Westeinde
101, 2512 GW

HERFSTSCHATTEN ONTDEKKEN!

**Christelijk kindertheater - speurtocht in
de kloostertuin- knutselen - spelen - en
meer**

**Wij zorgen voor versnapering en
verfrissende drankjes**

Bijdrage: vrijwillig
(richtprijs 5 à 10
Euro)

Voor ouders en
kinderen (4-10
jaar) iets jonger
of ouder? Ook
welkom!

Aanmelden
via: ddeira@stekdenhaag.nl
(ook voor vragen en
opmerkingen)

Erediensten:

We vieren onze diensten in de kerk en online. U kunt de diensten iedere zondag vanaf 10.15 uur bekijken via YouTube: Teken van leven Luthers Den Haag of Kerkomroep (Lukaskerk).

Erediensten	Liturgische kleur	Collecten (pag. 8)
Evangelisch-Lutherse kerk Lutherse Burgwal 7-9 Den Haag <i>Er is crèche (na aanmelden) en kinderkerk voor kinderen van de basisschool</i>		
Zondag 5 november Tweeëntwintigste zondag na Trinitatis Ds. Fokke Fennema Oogstdienst (pag. 9)	Groen	KiA Werelddiaconaat kerk
Zondag 12 november Drieëntwintigste zondag na Trinitatis Ds. Jannet van der Spek en Judith van den Heuvel Viering Avondmaal	Wit	Micro Hydro Project Onderhoud gebouwen
Zondag 19 november Vierentwintigste zondag na Trinitatis Ds. Taco Smit Ouderendienst Ds. Erwin de Fouw 14.30 uur, Lukaskerk (pag. 9)	Groen	Luther Stichting Kerk
Zondag 26 november Laatste zondag kerkelijk jaar - Eeuwigezondag (pag. 9) Ds. Erwin de Fouw m.m.v. Cantorij Maarten Luther o.l.v. Monique Schendelaar-de Graaf	Wit	Stek - Kinderwinkel Onderhoud gebouwen
Zondag 3 december Eerste advent Ds. Wilna Steenbergen	Paars	Prelude Kerk

Bach-Luther cellosuites afgelopen 29 oktober in de Lutherse Kerk [foto: Nicolette Faber-Wittenberg]

Wilt u actuele informatie vanuit onze gemeente lezen?

- ⇒ **WEBSITE** Kijk op www.luthersdenhaag.nl
- ⇒ **LAATSTE NIEUWS** Abonneer u op de emailservice voor extra aankondigingen. U kunt zich aanmelden door een emailbericht te sturen naar lutherheraut@gmail.com
- ⇒ **FACEBOOK** Ga naar luthersdenhaag. Geen lid van Facebook? Geen nood: u kunt de pagina bekijken op internetpagina www.facebook.com/elgdenhaag
- ⇒ **LUTHER HERAUT** Lees het maandblad Luther Heraut. U kunt het per post ontvangen voor €25 per jaar, en gratis via de email. Via lutherheraut@gmail.com kunt u uw voorkeur aangeven. Voor onze gasten liggen er exemplaren op de leestafel bij de uitgang.

Colofon

Administratie:

Website:

Abonnement:

Redactie en opmaak:

Eindredactie:

Kosterij, Lutherse Burgwal 7, 2512 CB, Den Haag, 070-3636610

www.luthersdenhaag.nl

kosteloos bij digitale verzending, per post € 25,-/jaar

Mascha de Haan

Ton Tielen